

נר שמש

הנה יש לדון אם כבה האור בביתו אם מותר לקחת את נר השמש לבית הכסא. והנה בשו"ע סי' תרע"ג ס"א ונוהגים להדליק נר נוסף כדי שאם ישתמש לאורה יהיה לאור הנוסף שהוא אותו שהודלק אחרון וינחנו מרחוק קצת משאר נרות מצוה, וכ' הרמ"א ובמדינות אלו אין נוהגים להוסיף רק מניח אצל השמש שבו מדליק הנרות הוא עדיף טפי ויש לעשותו יותר ארוך משאר נרות אם בא להשתמש ישתמש לאותו נר. ובבאר היטב כ' "ואסור להשתמש בו תשמיש מגונה וכ"ש לשחוק בקארטין ח"ו אצלו מ"כ", ולפ"ז לכא' אם כבה האור בביתו ורוצה לקחת נר לביה"כ שאסור ליקח נר זה. אולם נ' שבאמת בנר הנוסף שמדליק כדי להשתמש בו אין שום דין שלא להשתמש בו תשמיש מגונה, אלא מדויק בבאר היטב שכ' זאת ע"ד הרמ"א שהנר הנוסף הוא השמש שהדליק בו, והשתא כיון שנשתמש בו תשמיש מצוה שהדליק בו ע"כ אין להשתמש בו תשמיש מגונה. ולפ"ז אם מכינים מעיקרה נר נוסף להשתמש לאורו הרי שנה זה לא עשו בו תשמיש מצוה ואין איסור להשתמש בו תשמיש מגונה ורק בנר שהדליק בו הוא דאסור.

ויש לדון בנר של בדיקת חמץ חדש בג"כ שהשתמשו בו למצוה שיהא אסור להשתמש בו תשמיש מגונה, ויש לדון מי שבדק ע"י פנס אם שוב אסור להשתמש בו תשמיש של גנאי. אך י"ל שאם כיבה והדליק אין בו שום איסור בשימוש של גנאי.

אם שייך פרסומי ניסא לנכרים

שבת כ"א ב' עד שתכלה רגל מן השוק ועד כמה אמר רב בר חנה א"ר יוחנן עד דכלאי ריגלא דתרמודאי, ופרש"י רגלא דתרמודאי שם אומה מלקטי עצים דקים ומתעבין בשוק עד שהולכים בני השוק לבתייהם משחשיכה ומבעירים בבתייהם אור וכשצריכים לעצים יוצאים וקונים מהן.

ולכא"ו צ"ב ששיעור פרסומי ניסא הוא לפי 'תרמודאי' שאינם ישראל, ואטו צריך פרסומי ניסא לנכרים, ובפשוטו הכוונה שכל זמן שהתרמודאים נמצאים הרי יוצאים לקנות מהם, וא"כ הוא פרסומי ניסא לישראל שיוצאים לקנות. שו"ר בסי' טעמא דקרא בפי' וישב על חנוכה שהוכיח מגמ' זו דשייך פרסומי ניסא גם לנכרים. ובדרך חידוד י"ל עוד ע"פ הגמ' ביבמות ב"ז ב' דאיכא מ"ד שאין מקבלין גרים מתרמוד, וא"י שם מתרמוד מ"ט לא פליגי בה ר' יוחנן וסביא חד אמר משום עבדי שלמה וחד אמר משום בנות ירושלים ע"ש, ומבואר שבתרמוד נתערבו ישראל פסולים וע"כ אין מקבלין מהם גרים, ונמצא שבתרמודאי מעורבים ישראל, וע"כ שייך בה פרסומי ניסא. ואגב לי' הגמ' הוא עד שתכלה רגל מן השוק, וע' בשבלי הלקט סי' קפ"ה שכי' עד שתכלה רוב רגל מן השוק.

אם מותר להדליק נ"ח במקום מטונף

יל"ע במי שאין לו חלון הפונה לרה"ר אלא בבית הכסא מה יעשה בנר חנוכה והי' אפשר שיברך בחוץ וידליק שם, אבל הרי בבאבה"ל סי' תקפ"ו כ' שאין לעשות מצוה במקום מטונף, והי' אפשר שידליק מבחוץ ע"י נר ארוך. והנה בבאבה"ל שם כ' ב' טעמים חדא שמצות צריכות כוונה והכוונה הרי היא כמו ד"ת שאסור במום מטונף, ולפ"ז אם עומד בחוץ מדליק בעץ ארוך אין שום איסור, אבל בבאבה"ל שם כ' עוד טעם שעבודת ד' אין לעשות במקום מטונף ובוה יש לדון אם כיון שעושה המצוה עומד חוץ למקום המטונף מותר או דהואיל והמצוה עצמה נעשית במקום מטונף אסור.

בירושלמי פ"ח שביעית סוף ה"ב אין סכין שמן של שביעית במרחץ אבל סך הוא מבחוץ ונכנס, ולא שמן שריפה בבתי כנסיות בבתי מדרשות מפני בזיון קדשים. ופי' המפרשים דכמו כן אין סכין בבית המרחץ מפני בזיון קדשים. וצ"ע איזה בזיון יש בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, והוא בשם הגאון אדר"ת שזה ט"ס שהיה כתוב בב"כ ובבב"מ והכוונה בתי כסאות ובתי מרחצאות.

והנה בשבת כ"ב א' אמר רב יהודה אמר רב אסור להרצות מעות נגד נר חנוכה, כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי וכי נר קדושה יש בה מתקין לה רב יוסף וכי דם קדושה יש בו דתניא ושפך וכסה במה ששפך יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהו מצוות בזויות עליו ה"נ שלא יהיו מצוות בזויות עליו, והנה בנוסח הנרות הללו נאמר הנרות הללו קדש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם, וכמו שהובא בטור סי' תרע"ו ממס' סופרים, וצ"ע מהגמ' ה"ל, וע"ש בשפ"א ש"לר"ב י"ל שהוא משום קדושה ע"ש, והשתא י"ל נפ"מ דיהא אסור להכניס שמן של נ"ח למקום מטונף וכמו שאמרזו זאת בירושלמי לענין פירות שביעית וה"נ יהא אסור להדליק במקום מטונף שע"כ עושהו לקדש במקום מטונף.

שכחה וטעות בעל הניסים

א. הנה אם שכח להזכיר על הניסים בין בתפלה ובין בברכת המזון אינו חוזר וכמבואר בשו"ע סי' תרפ"ב ס"א, ומוסרים בשם הג"ר אברהם גניחובסקי זלה"ה שיש אופן שצריך לחזור, שהרי שהה בשמ"ע אם שהה לגמור כולה חוזר ואם אין שהיה כדי לגמור כולה אין חוזר (כ"ה ל' הרי"ף והשו"ע בסי' ס"ה וברמ"א פסק דוקא בשהיה מחמת אונס), ובימים שאומר על הניסים הרי כדי לגמור כולה הוא יותר זמן, וע"כ אם היה עומד בברכת שים שלום ושהה כדי לגמור כולה בלא על הניסים, הרי אם אמר על הניסים נמצא שלא שהה לגמור כולה, אך אם שכח על הניסים נמצא ששהה כדי לגמור כולה וצריך לחזור.

והנה יש לדון שהרי מי ששכח על הניסים אומר בסוף התפילה קודם יהיו לרצון את על הניסים בדרך בקשה שיעשה עמנו ניסים כמו שעשה לאבותינו, וכמבואר ברמ"א שם לענין ברכת המזון, ובמ"ב ס"ק ד' כ' דה"ה לענין תפילה, (ובמהדורת דרשו הביאו מהגר"ח"ק שגם בשבת אפשר לומר כן ואף שאין מבקשים בקשות בשבת אין זו בקשה פרטית). וא"כ כל הנפ"מ הנ"ל היא רק באופן שכבר עקר רגליו.

אלא שיש לדון אם שהה כדי לגמור כולה היינו דוקא בברכות או גם בתחנונים שאומרים אחר התפילה, אך הביאו מס' טהרת השולחן שמשערים רק עד המברך את עמו ישראל בשלום ואין משערים באלקי נצור, וא"כ מה שאומר על הניסים בסוף התפילה דרך בקשה אינו נכלל בשהה לגמור כולה.

ב. והנה מעשה שאמר בימי מרדכי כשעמדה עליהם מלכות יון כו', ושמעתי מחכ"א שאמר דהנה במנחות ס"ד ב' כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה כו' כי מטא עומר לא הוו ידעי מהיכא כו' אתא חרשא אותיב חדא ידא אאיגרא וחדא ידיה אצריפא אמר להו מרדכי מי איכא דזכאת דשמה גגות צריפין או צריפין גגות בדקו ואשכחוה כו', ופרש"י שהיה אותו מרדכי שהיה בימי אחשורוש ובתו' כ' שהיה מרדכי אחר, ולרש"י נמצא שכשאומר בימי מרדכי אין זה שקר שגזרות יוונים היו ימי מרדכי אך לתו' הרי זה שקר. ויש מפקפקים בזה שאף אם מרדכי היה חי אין מקום לומר בימי מרדכי שבימי מרדכי משמע בזמן המעשה של מרדכי בשושן הבירה.

אבל לכא' אין כ"כ נפ"מ בספק זה כיון שאם שכח על הניסים אינו חוזר, אלא י"ל דנפ"מ לענין שהה לגמור כולה שאם אמר שקר הרי חלק זה אינו נכלל בתפילה וצריך לחשב שהה לגמור כולה חוץ מזה, אבל אם אינו שקר הוי שפיר בכלל התפילה וג"ז נכלל בחשבון שהה לגמור כולה.

ועוד נפ"מ שאם הוא שקר הרי צריך לומר בסוף התפילה על הניסים בדרך בקשה ואם הוא אמת אינו צריך.

ועוד נפ"מ להמבואר במ"ב סוף סי' ק"ח שאם הזכיר יום שלא בזמנו חוזר לתחילת הברכה, וא"כ נפ"מ אם אמר בימי מרדכי אם חוזר לתחילת הברכה.

נס חנוכה

א. שבת כ"א ע"ב שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמות של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים כו'.

ובשו"ת בנין שלמה סי' נ"ג הק' דהואיל וטימאו כל השמנים, א"כ כמו שלא היה שמן למנורה כמו כן לא היה גם שמן לחביתין ולנסכי התמיד, וכי' ד"ל דלענין נסכי תמיד ל"ק, כיון דקימ"ל במנחות דף ט"ו ע"ב דמביא אדם זבחו היום ונסכיו לאחר עשרה ימים, אך אכתי ק' דהיה חסר שמן לחביתין.

ובאמת דיש להעיר לפמ"ש"כ התוס' ברי"ה דף ל' ע"ב דבקרבת צבור לכתחילה אין לדחות את הנסכים ליום אחר כיון דע"כ מבטל מצות שירה, כיון דאיבעיא לן בערכין י"ב ע"א בנסכים הבאין בפני עצמן אי אומר עליהם שירה ולא איפשיט, וע"כ אסור לדחות את הנסכים בקרבן ציבור, וע' רמב"ם בפ"ב ממע"ה"ק ה"ב שכ' "אלא מביא אדם קרבנו היום ונסכיו אחר עשרה ימים אחד יחיד ואחד צבור", ומשמע לכא' דלא כהתו', וע"ש במל"מ ובמנ"ח מצוה רצ"ט.

- א. הניח בקבוק שמן במרפסת והרוח הפילה על כביסה של השכנים ונטפלו, [ואם בנו הקטן עשה כן].
- ב. ואם הרוח הפילה את נר חנוכה ונפלה על חולצה של שכן ונשרפה ובתוכה שטר כסף.
- ג. בבבא קמא ס"ב ב' הניח חנוני נרו מבחוץ החנוני חייב; רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור, איך הדין לפי ר' יהודה, אם חנוני היה סומא מה דינו לר' יהודה.
- ד. מצינו שעדיף להדליק בחנוכה בשמן שאין ראוי למאכל משמן שראוי למאכל.
- ה. מצינו שצריך במקום אחד להזכיר יעלה ויבא ועל הניסים וגם אתה חוננתנו (לפי שי' א' בגמ' ולא להלכה).
- ו. מצינו אופן שחנוכה גורם לאדם שהוא לא יוכל לאכול כל הלילה.
- ז. היכן מוזכר חנוכה במשנה (וי' פעמים).
- א. דינו כאבנו סכיני ומשאו שהניחם בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו, [ואם קטן עשה זאת אם דרכו לזרוק דברים מהמרפסת הוי כרוח מצויה, אבל ע' בתו' ר"י דף נ"ט ודף כ"ב שאם חרש לוקח אש מתייחס אליו ופטור בעל האש ע"ש]. ותלוי עוד אם טינף חשיב הזיק, וע' בקצה"ח סי' שס"ג ס"ק ד' ותו' ב"ק ג' א' וע' ב"ק כ"ח א'.
- ב. חייב על החולצה ופטור על השטר שהרי אש פטור על טמון, אלא שבב"ק דף כ"ג א' מבואר דלמ"ד אשו משום חציץ אין פטור של טמון אלא באופן שכלו חציץ.
- ג. ר' יהודה פטור סומא מן המצוות כמבואר בב"ק דף פ"ז, וא"כ לכא' לא חשיב שטר חנוכה בחוץ ברשות, אבל בתו' חולין ק"י ע"ב מבואר שמדברנן חייב במצוות וא"כ חשיב ברשות, אלא שבאמת בלא"ה פטור כיון שר' יהודה פטור סומא מכל דינים שבתורה כמבואר בב"ק שם.
- ד. בס' בן איש חי פ' וישב הל' חנוכה כ' שמען שהיה תחת המיטה פסול להדלקה משום רוח רעה, אבל אם אינו ראוי למאכל אין שורה עליו רוח רעה וכשר להדלקה.
- ה. (וצ"ב למה אם יש עליו רוח רעה פסול להדלקה ואין לומר משום שאינו ראוי למאכל שהרי שמן שאין ראוי למאכל כשר להדלקה, אלא י"ל דהוא משום הקריבהו נא לפחתך כמו שאמרו גבי ניסוך המים ששה מהם נחש ע' סוכה סוף פרק ד').
- והנה שאלתי לכב' מו"ר הגר"ח קניבסקי (בחנוכה שנת תשע"ו), תרופות שהיו תחת המיטה האם דינם כאוכלים שהיו תחת המיטה והשאלה מתחלקת לב' תרופות שנלקחות דרך הפה ותרופות שאינם ניתנות בפה כמו משחות וטיפות עיניים.
- והשיב הגר"ח "אין נכון להשתמש בהן".
- והנה בד' בן איש חי הנ"ל מבואר שדבר שאין ראוי לאכילה אינו נפסד ע"י רוח רעה.
- ה. לר' אליעזר ס"ל בביצה י"ז שאומרים יעלה ויבא בהודאה, ובברכות ל"ג ס"ל לר' אליעזר שאתה חוננתנו בהודאה, וא"כ במוצ"ש שבחנוכה שחל ב"ר"ח טבת יש לו ג' אזכרות במקום אחד, (ויש לדון מה קודם למה).
- ו. מי שאין לו יין להבדיל במוצ"ש וסובר ומצפה שלמחר יהיה לו י"א שלא יאכל עד למחר כ"ה בשו"ע רצ"ו ג' ושם סעיף ה' כ' אם אין ידו משגת לקנות שמן לנר חנוכה ולהבדיל נר חנוכה קודם, ואם מצפה שיהא לו למחר ימתין מלאכול עד למחר, נמצא שחנוכה גורם שלא יוכל לאכול כל הלילה.
- ז. א. ב"ק פ' הכונס ר' יהודה אומר בנר חנוכה פטור.
- ב. בבכורים פרק א' מ"ו מן החג עד חנוכה מביא ואינו קורא.
- ג. במגילה פרק בני העיר מ"ו גבי קריאת התורה בחנוכה בנשיאים.
- ד. בראש השנה פרק א' מ"ג על ששה חדשים השלוחים יוצאים כו' ועל כסליו מפני החנוכה.
- ה. מועד קטן פרק ג' דף כ"ח ב' בראשי חדשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות.
- ו. ומצינו עוד מקום שאין מפרש חנוכה אבל הכוונה היא לחנוכה, במשנה תענית פרק ד' דף כ"ו א' כל יום שיש בו הלל - אין מעמד בשחרית כו' באחד בטבת לא היה בו מעמד, שהיה בו הלל וקרנן מוסף וקרנן עציס. וגמ' כח עמוד ב' וליטני נמי באחד בניסן לא היה בו מעמד מפני שיש בו הלל וקרנן מוסף וקרנן עציס אמר רבא זאת אומרת הלילא דבריש ירחא לאו דאורייתא, ונמצא שרק באחד טבת חשיב שיש הלל משום חנוכה דאילו מדין ראש חודש לא שאינו הלל של חיוב.

נר זכרון
לנשמת משונו ומעוזנו
הרב הגאון והצדיק
אשר עמד על משמרתו כשישים שנה
ונתן עינו ולבו על כל יחיד ויחיד באהבה
רבי אהרן חדש זללה"ה
בן הגאון ר' מאיר זללה"ה
נלב"ע יז כסלו תשפ"א
נדבית מסורבו בירד ברורמו

ולכא' משמן של חביתין אפשר דליק כ"כ משום שהיה קרבן יחיד, וא"כ אפשר דמשי"ה לא היה צריך לנס בזה, ומיהו אף שבפשטות חביתין הם קרבן יחיד, וכדתנן בתמורה י"ד ע"א, אך לאידך תנא שם י"ל דחביתין חשיב כק"צ, וע' כן בתנ"י יומא דף נ' ע"א וע' חזו"א מנחות סו"ס י"ג ובמקדש דוד ס"י ל' אות ד' (ועמשי"כ במק"א בענין חביתין).

וע"ש בבנין שלמה שתי' דהנה הק' עוד דמה בכך שהשמן היה טמא והרי קרבן שקבוע לו זמן דוחה שבת וטומאה, ובהדי' תנ"י בתו"כ פ' אמור תמיד אף בשבת תמיד אף בטומאה, וכ"כ הרמב"ם בפ"ג מתמידין ומוספין ה"י והדלקת הנרות דוחה את השבת ואת הטומאה כקרבן שקבוע לו זמן שנאמר להעלות נר תמיד, וכ' בבנין שלמה ע"פ ד' הרמב"ם דגם בבקר יש מצוה להדליק את הנרות אם מצאן כביות, וי"ל דזה אין דוחה שבת וטומאה, דהרי קרא דתמיד דמיניה יליף דהדלקת הנרות דוחה שבת וטומאה קאי על הדלקת נרות של לילה, ואילו הדלקת נרות של בקר הרי לא חשיב קבוע לו זמן, כיון דאינו אלא אם מצאם כביות, וע"כ לא דחו שבת וטומאה, ולפ"ז כ' דאח"כ דכל מה שהוצרכו לנס הוא רק להדלקת נרות של יום שאינה דוחה טומאה, אך להדלקת נרות של לילה לא הוצרכו כלל לנס, וה"נ לענין נסכים וחביתין לא הוצרכו לנס כיון דדחו טומאה, וע"ש שכי' לת' קו' הבי' דהרי היה שמן ליום אחד וא"כ היה נס רק ז' ימים ואמאי יתקנו ח' ימים, וכ' לת' עפמשי"כ בשאילתות דרב אחאי פ' וישלח דגרס שלא הי' בו להדליק אפי' יום אחד, וא"כ נמצא שהיה נס גם ביום הראשון, וכ"כ בס' האשכול לת' קו' ז', אלא שק' דבשאלתות כ' קודם לכן שהיה בכלי שיעור של יום אחד, וע"ש בשאילת שלום ובהעמק שאלה, וכ' בבנין שלמה ד"ל דהיה בו להדליק בלילה ולא להדליק ביום ע"ש.

ב. והנה בעיקר הקו' למה לא הוצרכו לנס לשמן של חביתין ונסכים הרי הי' אפי"ל דהרי שמן של מנורה בענין זך וכתיב, וא"כ י"ל דטימא רק שמן זה, ואילו שמן אחר שאין ראוי למנורה לא טימא, אלא שלכא' הדבר דחוק לומר שמען זה טימא ושמן זה לא טימא.

אולם י"ל דהנה ע' בשו"ת בתי כהונה (שציניו בגהש"ס ונדפס בס' גליון הש"ס השלם) משי"כ דבאמת הרי עכו"ם אינו מטמא, וע' בתוד"ה שהיה ובמהרש"א, אלא י"ל דבגדיהם היו טמאים ממגע מת וכדו', וטימא את השמנים ע"י שנגעו בהם בבגדיהם, אלא שלכא' ק' דאינו אלא ספק, וספק טומאה ברה"ר טהור, ועזרה היתה רה"ר כדא"י בפסחים דף י"ט, והנה בגמ' א"י וטימא שמנים שבהיכל, וא"כ היה אפי"ל דהיכל דינו כרה"ר, אך במשנה במדות פ"ב מ"ה וברמב"ם פ"ה מהל' בית הבחירה ה"ח מבואר דשמן היה בלשכת השמנים שהיתה בעזרה, ולכא' ק' אמאי אמרו וטימא שמנים שבהיכל, והיה אפי"ל שעיקר השמן היה בלשכת השמנים ורק מעט שמן היו מניחים בהיכל, וכוונת הגמ' וטימא אף שמנים שבהיכל, ולפ"ז ק' דהשמן שבעזרה לא נטמא מספק כיון דעזרה רה"ר היא וספיק' ברה"ר טהור, וע"כ כ' בבתי כהונה דהשמן של מנחות היה בלשכת השמנים ואילו השמן של המנורה היה בהיכל, [והיינו דכל שמן היה במקום הקרבתו, ומנחות קריבות בעזרה ע"כ היה השמן בעזרה, משא"כ שמן של מנורה היה בהיכל], וא"כ א"ש דנטמא השמן למנורה שהיה בהיכל משום דספק טומאה ברה"ר היה טמא.

ועפ"ז א"ש היטב דלא הוצרכו לנס לשמן ועפ"ז של חביתין ונסכים, כיון דשמן של מנחות היה בלשכת השמנים שבעזרה דהיתה רה"ר וספיקו טהור, ורק שמן של מנורה שהיה בהיכל דהוי רה"ר הוא דספיקו טמא.

ועד"ז הי' אפי"ל עוד דהנה כבר דנו דהואיל וגויים אינם טמאים איך טימא את השמנים, והנה הרא"ם בחי' על הסמ"ג כ' שאפשר שנטמא ע"י שהביאו ע"ז להיכל והריבו לה ותקרבות ע"ז מטמאה באהל, והובאו דבריו בבית מאיר או"ח הל' חנוכה ס' תרי"ע, ועפ"ז י"ל דמה"ט נטמא רק השמנים שבהיכל ולא השמנים שבלשכת השמנים, ואין לומר דנחש שגם שם הביאו תקרבות ע"ז כיון דתנן במדות פ"ב מ"ה שלשכת השמנים לא היתה מקורה וא"כ ל"ש בה טומאת אוהל, אלא שהרא"ם סתר פ"י זה דאחזקו ריעותא לא מחזקינן ואין זה ודאי שהביאו שם תקרבות ע"ז.

ג. בעיקר משי"כ בס' האשכול דאף ביום הראשון היה נס כיון שבפך השמן לא היה די שמן אף ליום אחד, הדבר צ"ב לכא' דמה"ט שהיו מכינים פך שמן שלא היה בו די שמן ליום אחד. ונ' ע"פ מה שראיתי בשם בעל אמרי אמת דלכא' צ"ב משי"כ שפך השמן היה בחותמו של כ"ג, דמה שייכות יש לכ"ג עם פך שמן של הדלקה והרי א"צ בזה כ"ג ומה"ט שהיה חותם ע"ז, ופי' שבאמת שמן זה לא הכינו אותו למנורה, אלא כ"ג הכינו למנחת חביתין שלו וע"כ היה חתום בחותמו, ואף שלמנורה צריך שמן כתיב ולחביתין א"צ כתיב, אותו כ"ג היה מהדר ואף לחביתין היה מביא שמן כתיב, ומשי"ה יש דין מהדרין בחנוכה עכ"ד מדבריו, והנה לחביתין היה צריך ג' לוגין שמן כדתנן במנחות פ"ז ע"ב, ואילו למנורה היה צריך חצי לוג לכל נר שהם ל' לוגין ומחצה וכדתנן שם דף פ"ח ע"א, וכיון שכן הרי צ"ע איך היה די להם בשמן של חביתין, אכן ע"פ ס' האשכול א"ש דאח"כ דלא היה די אף ליום א' ונעשה נס גם ביום הראשון, וא"ש היטב שמען זה לא היה מוכן למנורה אלא לחביתין וע"כ לא היה שם אלא ג' לוגין ולא ג' לוגין ומחצה.